

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri
Landbrugsstyrelsen

Vejledning om regler for anvendelse af kvægundtagelsen Planperioden 1. august 2022 til 31. juli 2023

September 2022

Vejledning om reglerne for anvendelse af kvæg-
undtagelsen
Planperioden 1. august 2022 til 31. juli 2023

Denne vejledning er udarbejdet af
Landbrugsstyrelsen i 2022

Foto: Lars Paulsen
© Landbrugsstyrelsen

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V
Tlf.: 33 95 80 00
E-mail: mail@lbst.dk
www.lbst.dk

ISBN 978-87-7120-005-8

Indhold

1.	Indledning	4
1.1	Væsentlige ændringer.....	4
2.	Anvendte definitioner	6
3.	Organisk kvælstofarealkrav	7
4.	Afgrænsning af de jordbrugs-virksomheder, der kan anvende kvægundtagelsen	8
5.	Bilag 2 i gødningsanvendelses-bekendtgørelsen	9
5.1	Illustration af planperioderne.....	9
5.2	Gengivelse af indholdet af bilag 2.....	9
5.3	Krav til jordbrugsvirksomhedens ansøgning.....	11
5.3.1	Bilag 2, nr. 1. Ansøgning om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen.....	11
5.4	Afslag på ansøgning.....	14
5.4.1	Bilag 2, nr. 2. Afslag på ansøgning.....	14
5.5	Betingelser som skal være opfyldt i den planperiode, hvor jordbrugs-virksomheden har fået tilladelse til tildeling af op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar.....	14
5.5.1	Bilag 2, nr. 3. Gødningsplan.....	14
5.5.2	Bilag 2, nr. 4. Revidering af gødningsplan.....	16
5.5.3	Bilag 2, nr. 5. Kvælstoffikserende afgrøder.....	16
5.5.4	Bilag 2, nr. 6. Dokumentation af andel af kløver/lucerne.....	17
5.5.5	Bilag 2, nr. 7. Jordprøver.....	17
5.5.6	Bilag 2, nr. 8. Græsareal – ompløjning og tilsåning.....	18
5.6	Betingelser som skal være opfyldt i planperioden efter den planperiode, hvor jordbrugsvirksomheden har fået tilladelse til tildeling af op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar harmoniareal.....	19
5.6.1	Bilag 2, nr. 9. 80 pct. plantedækkekrav.....	19
5.6.2	Bilag 2, nr. 10. Udlæg af græs og cikorie.....	23
5.6.3	Bilag 2, nr. 11. Nedpløjning eller nedvisning af græs- eller cikorieudlæg og græs efterafgrøder.....	23
5.6.4	Bilag 2, nr. 12. Græsareal – husdyrgødning og ompløjning.....	23
6.	Krav om overholdelse af betingelserne i den efterfølgende planperiode	26
7.	Fosforregler	27
8.	Gebyrregler	29
9.	Arealbegreber og deres anvendelse i kvægundtagelsen	30
10.	Lovgivning og bekendtgørelser	31

1. Indledning

Vejledningen omfatter de regler i bekendtgørelse nr. 1142 af 10. juli 2022 om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning (gødningsanvendelsesbekendtgørelsen), der kun er relevante for jordbrugsvirksomheder, der benytter gødningsanvendelsesbekendtgørelsens mulighed for at tildele op til 230 kg kvælstof pr. hektar harmoniareal pr. planperiode, jf. § 14, stk. 2 (den såkaldte kvægundtagelse).

Vejledningen følger i sin opbygning gødningsanvendelsesbekendtgørelsens kronologi og udfolder og udlægger på denne baggrund indholdet af de relevante bestemmelser.

Det drejer sig om:

- De definitioner, der alene anvendes i bilag 2, og som findes i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 3, nr. 39-41.
- Afgrænsningen af de jordbrugsvirksomheder, der kan benytte kvægundtagelsen, jf. § 14, stk. 2.
- De nærmere regler fremgår af bilag 2, nr. 1-12.
- Fastsættelsen af den organiske gødnings fosforloft (P-loftet) for jordbrugsvirksomheder, der benytter kvægundtagelsen, jf. § 16, stk. 1, nr. 2.

Vejledningen omfatter endvidere de regler, der fremgår af bekendtgørelse nr. 143 af 25. januar 2022 om betaling af gebyr ved anvendelse af kvægundtagelsen i kalenderåret 2022.

1.1 Væsentlige ændringer

I forhold til vejledningen for planperioden 2021/2022 er der foretaget følgende væsentlige ændringer:

- Bilag 2 har ændret struktur:
  - *Krav til jordbrugsvirksomhedens ansøgning*
  - *Afslag på ansøgning*
  - *Betingelser som skal være opfyldt i den planperiode, hvor jordbrugsvirksomheden har fået tilladelse til tildeling af op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar*
  - *Betingelser som skal være opfyldt i planperioden efter den planperiode, hvor jordbrugsvirksomheden har fået tilladelse til tildeling af op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar harmoniareal.*
- Overtrædes en eller flere af betingelserne i bilag 2, nr. 3-12, vil overtrædelsen kunne medføre enten en indskærpelse eller en bøde. Virksomheden kan dog fortsat anvende kvægundtagelsen i planperioden 2022/2023.
- Jordbrugsvirksomheden vil få afslag på ansøgning om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen i den efterfølgende planperiode, hvor jordbrugsvirksomheden har fået en bøde, enten ved dom eller vedtaget bødeforelæg.
- Gødningsplanen skal nu omfatte jordbrugsvirksomhedens landbrugsareal og ikke som tidligere de dyrkede og udyrkede arealer.
- Gødningsplanen skal også omfatte oplysninger om kvælstof.
- Gødningsplanen skal indeholde en plan for på hvilke af jordbrugsvirksomhedens harmoniarealer, der i den efterfølgende planperiode +1 etableres plantedække, og hvilke af jordbrugsvirksomhedens harmoniarealer, der forventes ompløjet efter den 1. marts i planperiode +1.
- Kvælstoffikserende afgrøder må nu ikke dyrkes på jordbrugsvirksomhedens landbrugsareal mod tidligere de arealer, som jordbrugsvirksomheden havde til rådighed.
- Jordprøver skal udtages fra jordbrugsvirksomhedens harmoniareal mod tidligere omdriftsareal. Der skal som minimum udtages én jordprøve for hver påbegyndt 5 hektar harmoniareal og som minimum én jordprøve for hver mark, som indgår i jordbrugsvirksomhedens harmoniarealer. Prøveudtagningen skal indtegnes på markkort, og der skal være en entydig sammenhæng mellem udtagingssted på markkortet og analyseresultat på analyseattesten.

- Analyserne af jordprøverne skal foretages af et laboratorium, der som minimum skal have et kvalitetsstyringssystem i overensstemmelse med standarden EN ISO/IEC 17025 eller andre tilsvarende internationalt accepterede standarder, og fosforanalysen skal foretages efter Olsen P-metoden.
- Jordbrugsvirksomheden kan oplyse Landbrugsstyrelsen om, at der er mangler ved dækningsgraden af plantedækket, så betingelsen om, at der skal være etableret plantedække på 80 pct. eller mere af harmoniarealet ikke kan overholdes. Oplysningerne skal være modtaget i Landbrugsstyrelsen, inden Landbrugsstyrelsen har varslet, at jordbrugsvirksomheden er udtaget til kontrol, og muligheden kan alene anvendes 2 gange inden for en periode på 5 på hinanden følgende planperioder.

2. Anvendte definitioner

I gødningsanvendelsesbekendtgørelsen og vejledningen forstås der ved:

Afgrøder med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson: Græs, græsefterafgrøder, foderroer, rodcikorie, græs- eller cikorieudlæg eller blandinger af græs og cikorie med under 50 pct. kløver og lucerne. § 3, nr. 39.

Foderroer omfatter fodersukkerroer og kålroer. Sukkerroer til fabrik er ikke en afgrøde med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson.

Rodcikorie omfatter cikorierødder.

Græsefterafgrøder: Rent græs. § 3, nr. 40.

Græsefterafgrøder omfatter rent græs sået før eller efter høst, dog senest den 1. august i den efterfølgende planperiode. Etableringen af græsefterafgrøder skal ske efter normale driftsmæssige principper for at opnå en effektiv kvælstofoptagelse i efteråret i den efterfølgende planperiode. Dvs., der skal etableres en dækkende græsefterafgrøde. Græsefterafgrøden kan fortsætte som næste års hovedafgrøde.

Græs- eller cikorieudlæg: Græs eller cikorie eller blandinger af græs og cikorie med under 50 pct. kløver og lucerne. § 3, nr. 41.

Du kan læse om græs- og cikorieudlæg i kapitel 5, bilag 2, nr. 10.

3. Organisk kvælstofarealkrav

§ 14. Det beregnede organiske kvælstofarealkrav må for en planperiode ikke overstige harmoniarealet på en jordbrugsvirksomhed. Det organiske kvælstofarealkrav beregnes som jordbrugsvirksomhedens samlede mængde kvælstof i organisk gødning til rådighed for tildeling, jf. § 20, stk. 1, opgjort i kg kvælstof og divideret med 170 kg kvælstof pr. hektar, jf. dog stk. 3.

Stk. 2. En jordbrugsvirksomhed, som producerer husdyrgødning med mindst 300 kg kvælstof pr. planperiode, hvoraf mindst 2/3 er fra kvæg, kan efter ansøgning til Landbrugsstyrelsen få tilladelse til at tildele organisk gødning i mængder svarende til 230 kg kvælstof pr. hektar harmoniareal pr. planperiode. Tilsvarende gælder for en jordbrugsvirksomhed, hvor udbyttet fra hovedparten af dens harmoniarealer ifølge en skriftlig aftale skal afgives til og anvendes på en eller flere jordbrugsvirksomheder omfattet af 1. pkt. En ansøgning efter 1. pkt. skal opfylde betingelserne i bilag 2, nr. 1

Stk. 3. For jordbrugsvirksomheder, der har fået en tilladelse efter stk. 2, beregnes det organiske kvælstofarealkrav for en planperiode som jordbrugsvirksomhedens samlede mængde kvælstof i organisk gødning til rådighed for tildeling, jf. § 20, stk. 1, opgjort i kg kvælstof og divideret med 230 kg kvælstof pr. hektar.

Stk. 4. Jordbrugsvirksomheder, der har fået tilladelse efter stk. 2, skal opfylde betingelserne i bilag 2, nr. 3-12.

Stk. 5. Den ansvarlige for driften skal kunne dokumentere, at stk. 1-4 er opfyldt.

Din virksomheds organiske kvælstofarealkrav er det harmoniareal, din virksomhed som minimum skal have til rådighed i forhold til den tildelte mængde af organisk kvælstof. Det organiske kvælstofarealkrav svarer til den kvælstofbegrænsning, der hidtil har været ifølge harmonireglerne. Det vil sige, at jordbrugsvirksomheder ikke må have mere end 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar harmoniareal til rådighed for tildeling, jf. gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 14, stk. 1. Undtagelsen herfra er jordbrugsvirksomheder, der har fået tilladelse til at anvende kvægundtagelsen, da de må have 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar harmoniareal til rådighed for tildeling, jf. § 14, stk. 3. Mængden af gødning til rådighed for tildeling beregnes ud fra den producerede mængde korrigeret for lagerforskydninger primo og ultimo i den pågældende planperiode samt den mængde, der er afgivet og modtaget i løbet af planperioden. Gødning afsat af udegående dyr medregnes som tildelt, såfremt det afsættes på arealer, der kan medregnes som harmoniarealer.

Ved en jordbrugsvirksomhed forstås en virksomhed, der er registreret eller registreringspligtig efter § 5, stk. 2, i gødningsloven (Lov nr. 338 af 2. april 2019 om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag).

4. Afgrænsning af de jordbrugsvirksomheder, der kan anvende kvægundtagelsen

Gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 14, stk. 2-4, indeholder afgrænsningen af de jordbrugsvirksomheder, der kan anvende kvægundtagelsen. Efter § 14, stk. 2, 1. pkt., kan kvægundtagelsen anvendes af jordbrugsvirksomheder, som producerer mindst 300 kg kvælstof pr. planperiode, hvoraf mindst 2/3 er fra kvæg. Efter § 14, stk. 2, 2. pkt., kan kvægundtagelsen desuden anvendes af jordbrugsvirksomheder, hvor hovedparten af afgrøderne fra virksomhedens arealer ifølge en skriftlig aftale skal afgives til og anvendes på en eller flere jordbrugsvirksomheder omfattet af § 14, stk. 2, 1. pkt.

Økologisk autoriserede jordbrugsvirksomheder kan hverken anvende kvægundtagelsen eller indgå i et samarbejde med et andet undtagelsesbrug for dermed at kunne anvende kvægundtagelsen. Det følger af økologireglernes begrænsning af, hvor meget udnyttet kvælstof de må tildele.

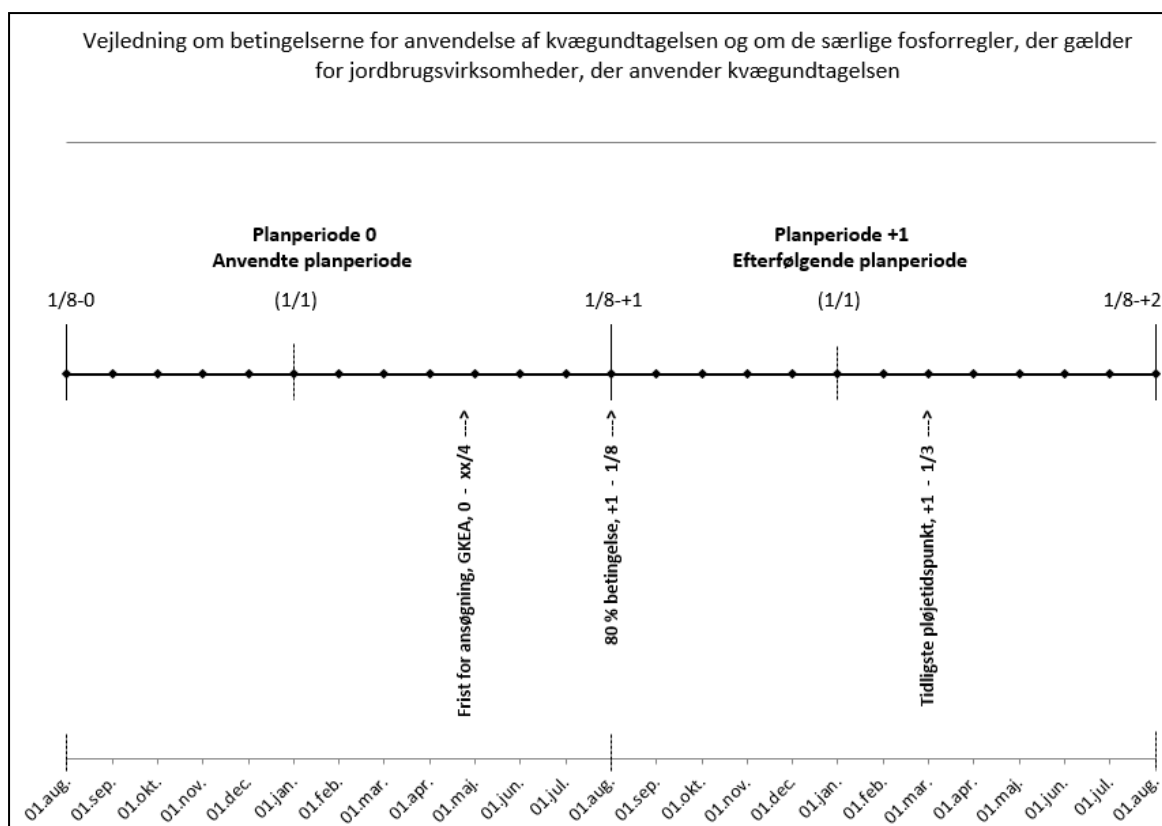
Det gælder både for de jordbrugsvirksomheder, der er omfattet af § 14, stk. 2, 1. pkt., og de jordbrugsvirksomheder, der er omfattet af § 14, stk. 2, 2. pkt., at reglerne i bilag 2 skal opfyldes, jf. stk. 4. Det indebærer bl.a., at både de jordbrugsvirksomheder, der producerer husdyrgødningen, og de jordbrugsvirksomheder, der leverer foder til og udbringer gødning fra førstnævnte, skal ansøge om tilladelse til at benytte undtagelsen. Begge jordbrugsvirksomhedstyper omfattes af § 14, stk. 5, hvorefter den ansvarlige for driften skal kunne dokumentere, at stk. 2-4, herunder reglerne i bilag 2, er opfyldt.

5. Bilag 2 i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen

5.1 Illustration af planperioderne

I det følgende anvendes "planperiode 0" for den anvendte planperiode, hvor du i Tast selv i dit gødningskvote og efterafgrødeskema (GKEA-skema) ansøger om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen og efter Landbrugsstyrelsens modtagelse af ansøgningen får tilladelse til at anvende kvægundtagelsen. "Planperiode -1" anvendes for den umiddelbart forudgående planperiode, og "planperiode +1" anvendes for den umiddelbart efterfølgende planperiode. Se nedenstående figur 1.

Figur 1. Figuren illustrerer planperiode 0 (Den anvendte planperiode) og planperiode +1 (Den efterfølgende planperiode).

5.2 Gengivelse af indholdet af bilag 2

Du skal for at kunne anvende kvægundtagelsen hvert år ansøge om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen (bilag 2, nr. 1) og overholde 10 betingelser (bilag 2, nr. 3-12). Hvis du ikke overholder betingelserne, og hvis du får en bøde, enten ved dom eller vedtaget bødeforelæg, så kan du i planperioden efter en dom eller et vedtaget bødeforelæg ikke ansøge om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen (bilag 2, nr. 2). Indholdet af bilag 2 er gengivet i nedenstående oversigt 1.

Oversigt 1. Gengivelse af indholdet af bilag 2, nr. 1-12.

<i>Krav til jordbrugsvirksomhedens ansøgning</i>	
1	Jordbrugsvirksomheden skal for hver planperiode, hvor der ønskes tildelt op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar harmoniareal, senest den dato, der er anført som ansøgningsfrist i bekendtgørelse om markblok, elektronisk fællesskema og elektroniske tilsagnsskemaer, ansøge om at udbringe organisk gødning op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar harmoniareal pr. planperiode og foretage en gødningsplanlægning efter lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag i Landbrugsstyrelsens Tast selv, som kan tilgås via Landbrugsstyrelsens hjemmeside. Gødningsplanlægningen må ikke indeholde oplysninger om arealanvendelse i strid med nr. 5 og 9.
<i>Afslag på ansøgning</i>	
2	I planperioden efter, at en jordbrugsvirksomhed er idømt en bøde for overtrædelse af betingelserne i dette bilag eller for overtrædelse af § 12 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag, meddeler Landbrugsstyrelsen afslag på ansøgning om tilladelse til tildeling af op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar harmoniareal.
<i>Betingelser som skal være opfyldt i den planperiode, hvor jordbrugsvirksomheden har fået tilladelse til tildeling af op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar</i>	
3	Jordbrugsvirksomheden skal opbevare en gødningsplan for jordbrugsvirksomhedens landbrugsareal, som udover de forhold, der følger af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag og de i medfør heraf udstedte bekendtgørelser, skal indeholde følgende: a) en skitse, der viser de enkelte markers beliggenhed, b) oplysning om antallet af husdyr, en beskrivelse af opstaldnings- og opbevaringssystemer, herunder opbevaringskapaciteten for gødning, c) en beregning af det kvælstof og fosfor, der produceres på jordbrugsvirksomheden, d) en beskrivelse af eventuel gødningsbehandling og forventede egenskaber for den behandlede gødning, e) oplysning om mængde og type af husdyrgødning, som leveres uden for eller modtages på jordbrugsvirksomheden, f) oplysning om afgrødens forventede kvælstof- og fosforbehov for hver mark, g) en beregning på markniveau af, hvor meget kvælstof og fosfor, der tilføres med gødning, h) angivelse af tidspunkt for tilførsel af husdyrgødning og kunstgødning og i) en plan for på hvilke af jordbrugsvirksomhedens harmoniarealer, der i den efterfølgende planperiode etableres plantedække omfattende af nr. 9, og hvilke af jordbrugsvirksomhedens harmoniarealer, der forventes ompløjet efter den 1. marts.
4	Jordbrugsvirksomhedens gødningsplan skal revideres senest 7 dage efter enhver ændring.
5	Kvælstoffikserende afgrøder må ikke dyrkes på jordbrugsvirksomhedens landbrugsareal. Dette gælder dog ikke afgrøder omfattende af litra a) - c). a) Byg/ært blandinger med udlæg, jf. litra c). b) Kløver/lucerne i græsmarker med under 50 pct. kløver/lucerne baseret på antallet af frø. c) Græs- eller cikorieudlæg med under 50 pct. kløver/lucerne baseret på antallet af frø.
6	Jordbrugsvirksomheder med afgrøder omfattende af nr. 5, litra b) og c) skal kunne dokumentere, at andelen af kløver/lucerne er under 50 pct. ved fremvisning af nummer på frøgræsblandingen, indlægseddelen eller faktura for køb af frøblanding.
7	Der skal foretages kvælstof- og fosforanalyser af jordprøver fra de øverste 30 cm af jorden mindst hvert 4. år pr. 5 hektar på hele jordbrugsvirksomhedens harmoniareal. Analyserne af prøverne skal foretages af et laboratorium, der som minimum skal have et kvalitetsstyringssystem i overensstemmelse med standarden EN ISO/IEC 17025 eller andre tilsvarende internationalt accepterede standarder.

<i>Krav til jordbrugsvirksomhedens ansøgning</i>	
	der. Fosforanalysen skal foretages efter Olsen P-metoden. Kvælstofanalysen skal vise N-min eller Total N. Der skal som minimum foreligge én jordprøve for hver påbegyndt 5 hektar harmoniareal og som minimum én jordprøve for hver mark, som indgår i jordbrugsvirksomhedens harmoniarealer. Prøveudtagningen skal indtegnes på markkort, og der skal være en entydig sammenhæng mellem udtagningssted på markkortet og analyseresultat på analyseattesten. Analyseattest og markkort skal kunne forevises på forlangende i forbindelse med kontrol. En jordbrugsvirksomhed, som har anvendt muligheden for at udbringe organisk gødning i mængder svarende til op til 230 kg kvælstof pr. hektar harmoniareal i mere end 4 sammenhængende planperioder, skal for hver planperiode efter den 4. planperiode kunne fremvise jordprøver, der er udtaget i en af de 4 forudgående planperioder.
8	Arealer med græs må kun pløjes om i perioden 1. marts til 1. juni, hvorefter arealet skal tilsås umiddelbart og ikke senere end 3 uger efter pløjning og dyrkes med en afgrøde med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson. Den ansvarlige for driften skal i forbindelse med indberetning af virksomhedens gødningsregnskab erklære, at betingelsen er overholdt. Jordbrugsvirksomheder, der udtages til kontrol, skal herudover på Landbrugsstyrelsens forlangende inden for 7 dage fremvise en erklæring til dokumentation af overholdelse af betingelsen.
<i>Betingelser som skal være opfyldt i planperioden efter den planperiode, hvor jordbrugsvirksomheden har fået tilladelse til tildeling af op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar harmoniareal</i>	
9	På jordbrugsvirksomheden skal der senest ved starten af den efterfølgende planperiode den 1. august være etableret plantedække på 80 pct. eller mere af harmoniarealet med en afgrøde med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson. Dækningsgraden af plantedækket skal være tilstrækkelig henset til, hvad der er muligt at opnå på den pågældende årstid. Dækningsgraden vurderes på markniveau. Hvis det i forbindelse med kontrol vurderes, at dækningsgraden ikke er tilstrækkelig på en del af en mark, kan den del af marken, hvor afgrøden ikke har en tilstrækkelig dækningsgrad, ikke tælle med som en del af det etablerede plantedække, med mindre jordbrugsvirksomheden skriftligt har oplyst Landbrugsstyrelsen om manglerne ved plantedækket. Oplysningerne skal være givet til Landbrugsstyrelsen, inden Landbrugsstyrelsen har varslet, at jordbrugsvirksomheden er udtaget til kontrol. Muligheden kan alene anvendes 2 gange inden for en periode på 5 på hinanden følgende planperioder.
10	Græs- eller cikorieudlæg skal være udlagt i silomajs eller i byg/ært eller korn til modenhed, helsæd eller grønkorn.
11	Græs- eller cikorieudlæg og græs efterafgrøder må tidligst nedpløjes eller nedvisnes den 1. marts i den efterfølgende planperiode.
12	I den efterfølgende planperiode må jordbrugsvirksomheden ikke både udbringe husdyrgødning i perioden den 31. august til den 1. marts på et areal med græs og pløje arealet. Den ansvarlige for driften skal i forbindelse med indberetning af jordbrugsvirksomhedens gødningsregnskab erklære, at betingelsen er overholdt. Jordbrugsvirksomheder, der udtages til kontrol, skal herudover på Landbrugsstyrelsens forlangende inden for 7 dage fremvise en erklæring til dokumentation af overholdelse af betingelsen.

5.3 Krav til jordbrugsvirksomhedens ansøgning

5.3.1 Bilag 2, nr. 1. Ansøgning om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen

Jordbrugsvirksomheden skal for hver planperiode, hvor der ønskes tildelt op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar harmoniareal, senest den dato, der er anført som ansøgningsfrist i bekendtgørelse om markblok, elektronisk fællesskema og elektroniske tilsagnsskemaer, ansøge om at udbringe organisk gødning op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar harmoniareal pr. planperiode og foretage en gødningsplanlægning efter lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag i Landbrugsstyrelsens Tast selv, som kan tilgås via Landbrugsstyrelsens hjemmeside. Gødningsplanlægningen må ikke indeholde oplysninger om arealanvendelse i strid med nr. 5 og 9.

Bilag 2, nr. 1, om ansøgning vedrører planperiode 0, se figur 1.

Når du ønsker at anvende kvægundtagelsen i planperiode 0 og tildele en mængde organisk gødning svarende til højst 230 kg kvælstof pr. hektar harmoniareal, er der krav om, at du senest i forbindelse med ansøgningsfristen for Fælleskemaet ansøger om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen samt foretager en gødningsplanlægning. Du skal være opmærksom på, at du for hver planperiode, hvor du ønsker at anvende kvægundtagelsen, skal ansøge om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen. Det er meget vigtigt, at du ansøger korrekt, da Landbrugsstyrelsen ellers ikke kan se i it-systemet, at der er tale om et undtagelsesbrug og tilrettelægge kontrollen efter dette. Det er endvidere meget vigtigt, at du overholder ansøgningsfristen, da du ikke har mulighed for at indsende en ansøgning efter ansøgningsfristen.

Du skal indsende ansøgningen om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen via Tast selv sammen med skemaet "Gødningskvote og efterafgrøder 2023" ved at krydse af i punkt "C" i underafsnittet "Undtagelsen om 230 kg N/ha for kvægbrug" under hovedafsnittet "Beregning af gødningskvote".

Når Landbrugsstyrelsen har modtaget din ansøgning, så sendes der en kvittering til dig, hvori det bekræftes, at din ansøgning er modtaget, og at Landbrugsstyrelsen giver dig tilladelse til at tildele op til 230 kg N/ha fra organisk gødning i planperioden 0. Du bliver samtidig gjort opmærksom på, at du skal overholde betingelserne i bilag 2, nr. 3-12, i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen for udbringning af organisk gødning på din jordbrugsvirksomhed, hvor mindst 2/3 af den producerede mængde kvælstof skal stamme fra kvæg.

Du vil i GKEA få en blokerende validering, hvis:

- du forsøger at indsende en ansøgning om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen efter ansøgningsfristen,
- bilag 2, nr. 5, forbud mod kvælstoffikserende afgrøder er overtrådt,
- bilag 2, nr. 9, betingelsen om mindst 80 pct. plantedække af harmoniarealet er overtrådt.
- frivillige eller obligatoriske MR-efterafgrøder overlapper med betingelsen om mindst 80 pct. plantedække af harmoniarealet.

Hvis du på trods af, at du ikke overholder betingelserne i bilag 2, nr. 3-12, ønsker at indsende en ansøgning om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen, så skal du sætte kryds i feltet: "Jeg ønsker at ansøge om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen, selvom jeg ikke opfylder betingelserne", og du skal skrive en begrundelse i det tilhørende bemærkningsfelt. Hvis du sætter krydset og skriver en bemærkning, så kommer den blokerende validering ikke frem, og du kan indsende skemaet. Det vil af kvitteringsbrevet fremgå, at Landbrugsstyrelsen manuelt vil sagsbehandle din ansøgning, og at du vil modtage en afgørelse.

Når du som ejer/forpagter driver en jordbrugsvirksomhed, der er omfattet af kvægundtagelsen, og når du køber/forpagter en anden jordbrugsvirksomhed, der ikke er omfattet af kvægundtagelsen, så kan du drive de 2 virksomheder videre uafhængigt af hinanden i 2 CVR-numre. Hvis du vælger at sammenlægge eller samdrive den købte/forpagtede virksomhed med din nuværende jordbrugsvirksomhed, så kan du fortsat anvende kvægundtagelsen, hvis den sammenlagte jordbrugsvirksomhed kan opfylde alle betingelser i bilag 2, nr. 3-12, se nedenstående oversigt 2 for tilfældet køb og salg.

Oversigt 2. Købers mulighed for at anvende kvægundtagelsen efter køb af en anden jordbrugsvirksomhed.

	Før køb		Efter køb - Eksempel A		Efter køb - Eksempel B
Køber / sælger	Køber	Sælger	Køber		Køber
Jordbrugsvirksomhed	Købers virksomhed	Sælgers Virksomhed	Købers nuværende virksomhed fortsætter som en selvstændig virksomhed	Den tilkøbte virksomhed fortsætter som en selvstændig virksomhed	Den tilkøbte virksomhed lægges sammen med købers nuværende virksomhed
CVR-nr.	CVR-nr. køber	CVR-nr. sælger	CVR-nr. køber	Nyt CVR-nr. køber	CVR-nr. køber
Anvende kvægundtagelsen	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja

Når du som ejer/forpagter driver en jordbrugsvirksomhed, der ikke er omfattet af kvægundtagelsen, og når du efter ansøgningsfristen køber/forpagter en anden virksomhed, der er omfattet af kvægundtagelsen, så kan du drive de 2 virksomheder videre uafhængigt af hinanden i 2 CVR-numre. Men hvis du vælger at sammenlægge eller samdrive de 2 virksomheder som én virksomhed under samme CVR-nummer, hvor din nuværende jordbrugsvirksomhed bliver den fortsættende virksomhed, så kan du ikke anvende kvægundtagelsen. Heller ikke for den del, der tidligere var et undtagelsesbrug, se nedenstående oversigt 3 for tilfældet køb og salg.

Oversigt 3. Købers mulighed for at anvende kvægundtagelsen efter køb af en anden jordbrugsvirksomhed.

	Før køb		Efter køb - Eksempel A		Efter køb - Eksempel B
Køber / sælger	Køber	Sælger	Køber		Køber
Jordbrugsvirksomhed	Købers virksomhed	Sælgers Virksomhed	Købers nuværende virksomhed fortsætter som en selvstændig virksomhed	Den tilkøbte virksomhed fortsætter som en selvstændig virksomhed	Den tilkøbte virksomhed lægges sammen med købers nuværende virksomhed
CVR-nr.	CVR-nr. køber	CVR-nr. sælger	CVR-nr. køber	Nyt CVR-nr. køber	CVR-nr. køber
Anvende kvægundtagelsen	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej

Når du driver en jordbrugsvirksomhed, som ikke producerer husdyrgødning med mindst 300 kg kvælstof pr. planperiode, hvoraf mindst 2/3 er fra kvæg, så kan du indgå en skriftlig aftale med en eller flere jordbrugsvirksomheder med kvæg, der har en tilladelse til at anvende kvægundtagelsen, om at hovedparten af afgrøderne fra dine arealer afsættes til og anvendes på disse jordbrugsvirksomheder med kvæg. Når du har en sådan skriftlig aftale og opfylder alle betingelserne for at kunne anvende kvægundtagelsen, så må du på din jordbrugsvirksomhed også samlet højst tildele organisk gødning i mængder svarende til 230 kg kvælstof pr. hektar harmoniareal pr. planperiode.

Du skal være opmærksom på, at du skal ansøge om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen, og du skal overholde alle betingelserne, samt at hovedparten af afgrøderne fra dine arealer skal afsættes til og anvendes på disse jordbrugsvirksomheder, der anvender kvægundtagelsen, og som du har en skriftlig aftale med. Du kan fortsat anvende din tilladelse, selv om jordbrugsvirksomheden du har en skriftlig aftale med, i løbet af planperioden ophører med at opfylde betingelserne. Du kan dog ikke få fornyet den samme tilladelse i den efterfølgende planperiode.

Du skal endvidere være opmærksom på, at du i felt 407 i dit gødningsregnskab skal markere, at du har ansøgt om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen i Tast selv, og at du har overholdt betingelserne i bilag 2, nr. 3-12, til gødningsanvendelsesbekendtgørelsen. Du skal også markere i felt 406, at du har indgået en skriftlig aftale med en jordbrugsvirksomhed, der anvender kvægundtagelsen, om afsætning af foder og modtagelse af husdyrgødning.

Når du har ansøgt om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen i Tast selv, og når du har modtaget en kvittering fra Landbrugsstyrelsen, så har du fået tilladelse til at anvende kvægundtagelsen. Du har dog ikke pligt til at udnytte din tilladelse. Hvis du ikke udnytter din tilladelse, så kan du skrive "Nej" i felt 407 i dit gødningsregnskab. Du har først udnyttet din tilladelse, når du enten har tildelt organisk gødning i mængder svarende til mere end 170 kg N/ha harmoniareal eller tildelt organisk gødning og bioaske i mængder svarende til mere end 30 kg P/ha harmoniareal, eller når du har afgivet husdyrgødning fra kvæg med et fosforloft, der er større end 30 kg P/ha.

5.4 Afslag på ansøgning

5.4.1 Bilag 2, nr. 2. Afslag på ansøgning

I planperioden efter, at en jordbrugsvirksomhed er idømt en bøde for overtrædelse af betingelserne i dette bilag eller for overtrædelse af § 12 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag, meddeler Landbrugsstyrelsen afslag på ansøgning om tilladelse til tildeling af op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar harmoniareal.

Hvis du overtræder en eller flere af betingelserne i bilag 2, nr. 3-12, i din tilladelse til at anvende kvægundtagelsen i planperioden 2022/2023, så vil overtrædelsen kunne medføre, at du vil få en indskærpelse om, at du skal overholde en bestemt betingelse, eller du vil få en bøde efter de nationale regler. Du kan dog fortsat anvende kvægundtagelsen i planperioden 2022/2023.

Hvis din jordbrugsvirksomhed har fået en bøde, enten ved dom eller vedtaget bødeforelæg, for overtrædelse af betingelserne i bilag 2, nr. 3-12 og/eller for overgødsning, jf. § 12 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag (gødskningsloven), så vil du i planperioden efter en dom eller et vedtaget bødeforelæg i GKEA få en blokerende validering, hvis du forsøger at indsende en ansøgning om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen.

Hvis du alligevel vil indsende en ansøgning om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen, så skal du sætte kryds i feltet: "Jeg ønsker at ansøge om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen, selvom jeg har fået en bøde, enten ved dom eller vedtaget bødeforelæg, for overtrædelse af betingelserne i bilag 2, nr. 3-12 og/eller for overtrædelse af § 12 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag", og du skal skrive en begrundelse i det tilhørende bemærkningsfelt. Hvis du sætter krydset og skriver en bemærkning, så kommer den blokerende validering ikke frem, og du kan indsende skemaet. Det vil af kvitteringsbrevet fremgå, at Landbrugsstyrelsen manuelt vil sagsbehandle din ansøgning, og at du vil modtage en afgørelse om afslag på din ansøgning om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen for den ansøgte planperiode. I afgørelsen om afslaget vil du blive vejledt om adgangen til at klage over afslaget til Fødevarerministeriets departement. Du har dog mulighed for selv at undlade at ansøge om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen i en efterfølgende planperiode, hvilket vil svare til et afslag.

5.5 Betingelser som skal være opfyldt i den planperiode, hvor jordbrugsvirksomheden har fået tilladelse til tildeling af op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar

5.5.1 Bilag 2, nr. 3. Gødningsplan

Jordbrugsvirksomheden skal opbevare en gødningsplan for jordbrugsvirksomhedens landbrugsareal, som udover de forhold, der følger af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag og de i medfør heraf udstedte bekendtgørelser, skal indeholde følgende:

a) En skitse, der viser de enkelte markers beliggenhed.

Denne betingelse vedrører både planperiode 0 og +1, se figur 1.

En skitse der viser de enkelte markers beliggenhed opfyldes ved at tilknytte markkortet til gødningsplanlægningen.

b) Oplysning om antallet af husdyr, en beskrivelse af opstaldnings- og opbevaringssystemer, herunder opbevaringskapaciteten for gødning.

Denne betingelse vedrører planperiode 0, se figur 1.

Oplysningerne om antallet af husdyr og opstaldningssystemer kan fremgå af afsnittet "Oplysninger til gødningsregnskab", "Dyreoplysninger" i et foreløbigt gødningsregnskab for planperiode 0, som du har liggende på din jordbrugsvirksomhed. Kravet om oplysninger om opbevaringssystemer kan opfyldes i form af et udskrevet lagerregnskab for husdyrgødning, hvor gødningsystem og opbevaringskapacitet fremgår.

c) En beregning af det kvælstof og fosfor, der produceres på jordbrugsvirksomheden.

Denne betingelse vedrører planperiode 0, se figur 1.

Oplysningerne om en beregning af det kvælstof og fosfor, som dyrene på jordbrugsvirksomheden producerer, kan fremgå af afsnittet "Oplysninger til gødningsregnskab", "Dyreoplysninger" i et foreløbigt gødningsregnskab for planperiode 0, som du har liggende på din jordbrugsvirksomhed.

d) En beskrivelse af eventuel gødningsbehandling og forventede egenskaber for den behandlede gødning.

Denne betingelse vedrører planperiode 0, se figur 1.

En beskrivelse af eventuel gødningsbehandling og forventede egenskaber for den behandlede gødning kan fremgå af et foreløbigt gødningsregnskab for planperiode 0, som du har liggende på din jordbrugsvirksomhed.

e) Oplysning om mængde og type af husdyrgødning, som leveres uden for eller modtages på jordbrugsvirksomheden.

Denne betingelse vedrører planperiode 0, se figur 1.

Oplysning om mængden af kg kvælstof og fosfor samt type af husdyrgødning, som leveres uden for eller modtages på jordbrugsvirksomheden, kan fremgå af et foreløbigt gødningsregnskab for planperiode 0, som du har liggende på din jordbrugsvirksomhed. Gødningskvitteringer i Tast selv eller Skema B1, for de virksomheder, der ikke har adgang til Tast selv, kan anvendes sammen med det ajourførte og foreløbige gødningsregnskab.

f) Oplysning om afgrødens forventede kvælstof- og fosforbehov for hver mark.

Denne betingelse vedrører planperiode 0, se figur 1.

Oplysning om afgrødens forventede kvælstof- og fosforbehov for hver mark er som angivet i tabellen "Normer for landbrugsafgrøder" i Vejledning om gødsknings- og harmoniregler for planperiode 0 og udfyldes automatisk ved indsendelse af Gødningskvote og efterafgrødeskemaet via Tast selv.

g) En beregning på markniveau af, hvor meget kvælstof og fosfor der tilføres med gødning.

Denne betingelse vedrører planperiode 0, se figur 1.

Der skal foreligge en gødningsplan, der viser den beregnede mængde af kvælstof og fosfor, der tilføres med gødning for hver mark, samt angivelse af tidspunkt for tilførsel af gødningen.

h) Angivelse af tidspunkt for tilførsel af husdyrgødning og kunstgødning.

Denne betingelse vedrører planperiode 0, se figur 1.

Der skal foreligge en gødningsplan, der viser datoen for tilførsel af husdyrgødning og kunstgødning til hver mark.

i) En plan for på hvilke af jordbrugsvirksomhedens harmoniarealer, der i den efterfølgende planperiode etableres plantedække omfattende af nr. 9, og hvilke af jordbrugsvirksomhedens harmoniarealer, der forventes opløjet efter den 1. marts.

Denne betingelse vedrører planperiode +1, se figur 1.

Der skal foreligge en plan for den efterfølgende planperiode +1, hvor det fremgår, på hvilke af jordbrugsvirksomhedens harmoniarealer, der etableres plantedække til opfyldelse af betingelsen om, at der skal være etableret plantedække på 80 pct. eller mere af harmoniarealet med en afgrøde med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson, og hvilke harmoniarealer, der forventes opløjet efter den 1. marts.

5.5.2 Bilag 2, nr. 4. Revidering af gødningsplan

Jordbrugsvirksomhedens gødningsplan skal revideres senest 7 dage efter enhver ændring.

Denne betingelse vedrører planperiode 0, se figur 1.

Du skal revidere din gødningsplan senest 7 dage efter enhver ændring. Konkret betyder det, at før du kan anvende gødningsplanen som dokumentation for ændringer, skal du ajourføre din gødningsplan i løbet af planperioden, så den svarer til de faktiske forhold. Du skal være opmærksom på, at du skal gemme den oprindelige gødningsplan, som viser, at gødningsplanlægningen er udført inden for fristen. Såfremt du har lavet gødningsplanlægningen i et markprogram, kan den printes og gemmes.

5.5.3 Bilag 2, nr. 5. Kvælstoffikserende afgrøder

Kvælstoffikserende afgrøder må ikke dyrkes på jordbrugsvirksomhedens landbrugsareal. Dette gælder dog ikke afgrøder omfattende af litra a) - c).

a) Byg/ært blandinger med udlæg, jf. litra c.

b) Kløver/lucerne i græsmarker med under 50 pct. kløver/lucerne baseret på antallet af frø.

c) Græs- eller cikorieudlæg med under 50 pct. kløver/lucerne baseret på antallet af frø.

Denne betingelse vedrører planperiode 0, se figur 1.

Du må ikke dyrke bælgssæd og andre kvælstoffikserende afgrøder som f.eks. rød- og hvidkløver på din jordbrugsvirksomheds landbrugsarealer. Det gælder dog ikke a) byg/ært blandinger med udlæg, jf. c, b) kløver/lucerne i græsmarker med under 50 pct. kløver/lucerne baseret på antallet af frø, og c) græs- eller cikorieudlæg med under 50 pct. kløver/lucerne baseret på antallet af frø.

For punkt b) og c) er det antallet af kløver-/lucernefrø i frøblanding, der afgør, hvor mange pct. kløver/lucerne der er i græsmarken. Det betyder, at antallet af kløver-/lucernefrø i frøblanding skal være mindre end 50 pct. af det samlede antal frø i frøblanding. Overholdelse af kravet kan f.eks. ske ved at fremvise nr. på frøgræsblandingen, indlægsseddel eller faktura for køb af frøblanding.

5.5.4 Bilag 2, nr. 6. Dokumentation af andel af kløver/lucerne

Jordbrugsvirksomheder med afgrøder omfattet af nr. 5, litra b) og c) skal kunne dokumentere, at andelen af kløver/lucerne er under 50 pct. ved fremvisning af nummer på frøgræsblandingen, indlægsseddel eller faktura for køb af frøblanding.

Denne betingelse skal ses i sammenhæng med betingelsen i bilag 2, nr. 5.

5.5.5 Bilag 2, nr. 7. Jordprøver

Der skal foretages kvælstof- og fosforanalyser af jordprøver fra de øverste 30 cm af jorden mindst hvert 4. år pr. 5 hektar på hele jordbrugsvirksomhedens harmoniareal. Analyserne af prøverne skal foretages af et laboratorium, der som minimum skal have et kvalitetsstyringssystem i overensstemmelse med standarden EN ISO/IEC 17025 eller andre tilsvarende internationalt accepterede standarder. Fosforanalysen skal foretages efter Olsen P-metoden. Kvælstofanalysen skal vise N-min eller Total N. Der skal som minimum foreligge én jordprøve for hver påbegyndt 5 hektar harmoniareal og som minimum én jordprøve for hver mark, som indgår i jordbrugsvirksomhedens harmoniarealer. Prøveudtagningen skal indtegnes på markkort, og der skal være en entydig sammenhæng mellem udtagningssted på markkortet og analyseresultat på analyseattesten. Analyseattest og markkort skal kunne forevises på forlangende i forbindelse med kontrol. En jordbrugsvirksomhed, som har anvendt muligheden for at udbringe organisk gødning i mængder svarende til op til 230 kg kvælstof pr. hektar harmoniareal i mere end 4 sammenhængende planperioder, skal for hver planperiode efter den 4. planperiode kunne fremvise jordprøver, der er udtaget i en af de 4 forudgående planperioder.

Denne betingelse vedrører planperiode 0, se figur 1.

Prøveudtagning

Du skal mindst hvert fjerde år udtage jordbundsprøver på din jordbrugsvirksomhed, når du benytter kvægundtagelsen. Hvis du har anvendt muligheden for at tildele organisk gødning i mængder svarende til op til 230 kg kvælstof pr. hektar harmoniareal i mere end 4 sammenhængende planperioder, skal du derfor for hver planperiode efter den 4. planperiode kunne fremvise jordprøver, der er udtaget i en af de 4 forudgående planperioder, dvs. i planperioderne -4, -3, -2 eller -1. Jordprøverne skal senest være udtaget den 31. juli i planperioden -1, dvs. at jordprøver skal udtages inden for planperioden. Jordprøverne skal udtages fra de øverste 30 cm af jorden, og der skal mindst udtages én jordprøve for hver påbegyndt 5 hektar og som minimum én jordprøve for hver mark på hele det harmoniareal, som du har til rådighed den 31. juli i den planperiode, hvor prøverne udtages. For jordprøver udtaget i planperioden 2021/2022 eller tidligere skal udtagningen følge de enkelte planperioders regler for udtagning af jordprøver.

Som eksempel, hvis din jordbrugsvirksomhed har et harmoniareal på 104 hektar fordelt på 15 marker, så skal du mindst udtage 21 jordprøver – nogle prøver må godt dække seks hektar og andre tre hektar afhængigt af markstørrelsen. Hvis de 104 hektar derimod er fordelt på 23 marker, så skal du mindst udtage 23 jordprøver, da der er krav om, at der som minimum skal udtages mindst én jordprøve for hver mark, der indgår i harmoniarealet. Kravet er, at prøverne skal fordeles på hele arealet, og at de er udtaget fagligt korrekt.

Der skal udtages jordprøver af hele harmoniarealet i den planperiode, hvor prøverne udtages, uanset om dele af harmoniarealet har været omfattet af undtagelsen i mere end 4 år (tilforpagtet/købt jord fra et andet undtagelsesbrug) eller i mindre end 4 år (tilforpagtet/købt jord fra et ikke-undtagelsesbrug).

Analyse

Jordprøverne skal analyseres for indhold af fosfor og kvælstof. Indhold af fosfor skal oplyses som fosfortallet (Pt), og indhold af kvælstof skal angives enten som kg totalkvælstof pr. hektar eller som kg N-min kvælstof pr. hektar. Du skal opbevare analyseresultaterne på jordbrugsvirksomheden og forevise dem på forlangende i forbindelse med kontrol.

Der skal foreligge dateret dokumentation af, at analyserne er udført korrekt og rettidigt, herunder dateret analyseattest og jordanalysekort påført udtagningsdato. På analyseattesten skal der for hver af de udtagne jordprøver som minimum angives et entydigt jordprøve nr., indholdet af fosfor (fosfortallet (Pt)) og indholdet af kvælstof (kg totalkvælstof pr. hektar eller kg N-min kvælstof pr. ha). Hver enkelt jordprøve skal kunne identificeres på jordanalysekortet, herunder udtagningsstedet.

Der er ikke sat en maksimumsgrænse for analyseværdierne, eller fastsat krav til hvordan de skal benyttes i gødningsplanlægningen.

Analyserne af jordprøverne skal foretages af et laboratorium, der som minimum skal have et kvalitetsstyringssystem i overensstemmelse med standarden EN ISO/IEC 17025 eller andre tilsvarende internationalt accepterede standarder. Fosforanalysen skal foretages efter Olsen P-metoden. Kvælstofanalysen skal vise N-min eller Total N. Virksomheden skal garantere forskriftsmæssig prøveudtagning.

5.5.6 Bilag 2, nr. 8. Græsareal – ompløjning og tilsåning

Arealer med græs må kun pløjes om i perioden 1. marts til 1. juni, hvorefter arealet skal tilsås umiddelbart og ikke senere end 3 uger efter pløjning og dyrkes med en afgrøde med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson. Den ansvarlige for driften skal i forbindelse med indberetning af virksomhedens gødningsregnskab erklære, at betingelsen er overholdt. Jordbrugsvirksomheder, der udtages til kontrol, skal herudover på Landbrugsstyrelsens forlangende inden for 7 dage fremvise en erklæring til dokumentation af overholdelse af betingelsen.

Denne betingelse vedrører planperiode 0, se figur 1.

Pløjning

I planperiode 0 må et græsareal kun pløjes om i perioden 1. marts til 1. juni, hvorefter arealet skal tilsås umiddelbart og ikke senere end tre uger efter pløjning og dyrkes med en afgrøde med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson (græs, græsefterafgrøder, foderroer, rodcikorie, græs- eller cikorieudlæg eller blandinger af græs og cikorie med under 50 pct. kløver og lucerne). Jordbearbejdning svarende til pløjning er også kun tilladt i perioden 1. marts til 1. juni. F.eks. sidestilles fræsning eller gentagne harvninger i en dybde af 10-15 cm med pløjning. Nedvisning af et græsareal sidestilles ikke med pløjning af græsarealet.

Den ansvarlige for driften skal i forbindelse med indberetning af virksomhedens gødningsregnskab erklære, at betingelsen er overholdt. Dette kan ske ved at sætte kryds i felt 407 i gødningsregnskabet. Når gødningsregnskabet indsendes via [Landbrugsindberetning.dk](https://landbrugsindberetning.dk), vil dette kryds udgøre en erklæring. Jordbrugsvirksomheder, der udtages til kontrol, skal herudover på forlangende og inden for 7 dage fremvise en dateret og underskrevet erklæring til dokumentation af overholdelse af betingelsen.

Der er ikke noget krav til udformningen af erklæringen. Et forslag til hvad der kan stå: "Jeg har ansøgt om og anvendt kvægundtagelsen i planperioden 20xx/20yy. Jeg erklærer hermed, at jeg har pløjet arealer med græs om i perioden 1. marts til 1. juni, hvorefter jeg har tilsået arealerne umiddelbart og ikke senere end 3 uger efter pløjningen og dyrket dem med afgrøder med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson".

5.6 Betingelser som skal være opfyldt i planperioden efter den planperiode, hvor jordbrugsvirksomheden har fået tilladelse til tildeling af op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar harmoniareal

5.6.1 Bilag 2, nr. 9. 80 pct. plantedækkekrav

På jordbrugsvirksomheden skal der senest ved starten af den efterfølgende planperiode den 1. august være etableret plantedække på 80 pct. eller mere af harmoniarealet med en afgrøde med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson. Dækningsgraden af plantedækket skal være tilstrækkelig henset til, hvad der er muligt at opnå på den pågældende årstid. Dækningsgraden vurderes på markniveau. Hvis det i forbindelse med kontrol vurderes, at dækningsgraden ikke er tilstrækkelig på en del af en mark, kan den del af marken, hvor afgrøden ikke har en tilstrækkelig dækningsgrad, ikke tælle med som en del af det etablerede plantedække, med mindre jordbrugsvirksomheden skriftligt har oplyst Landbrugsstyrelsen om manglerne ved plantedækket. Oplysningerne skal være givet til Landbrugsstyrelsen, inden Landbrugsstyrelsen har varslet, at jordbrugsvirksomheden er udtaget til kontrol. Muligheden kan alene anvendes 2 gange inden for en periode på 5 på hinanden følgende planperioder.

Denne betingelse vedrører både planperiode 0 og +1, se figur 1.

Der skal på jordbrugsvirksomheden være etableret plantedække på 80 pct. eller mere af harmoniarealet med en afgrøde med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson. Kravet om plantedækket skal være overholdt senest ved starten af den efterfølgende planperiode (planperiode +1) den 1. august. Det betyder, at de harmoniarealer, der skal indgå i de 80 pct. plantedækkekrav, skal være tilsået senest den 1. august i planperiode +1.

Når du ansøger om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen i planperiode 0 (den anvendte planperiode), skal Landbrugsstyrelsen af din gødningsplanlægning for planperiode 0 kunne se, at der etableres græs, græsefterafgrøder, foderroer, rodcikorie, græs- eller cikorieudlæg eller blandinger af græs og cikorie med under 50 pct. kløver og lucerne, der tilsammen opfylder 80 pct.'s kravet i planperiode +1 (den efterfølgende planperiode). Der skal endvidere foreligge en plan for den efterfølgende planperiode +1, hvor det fremgår, på hvilke af din jordbrugsvirksomheds harmoniarealer, der etableres plantedække til opfyldelse af betingelsen om, at der skal være etableret plantedække på 80 pct. eller mere af harmoniarealet med en afgrøde med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson, jf. betingelsen i bilag 2, nr. 3, litra i.

Arealet med de 80 pct. plantedække skal være af harmoniarealet.

I planperioden +1 må et græsareal, der indgår i de 80 pct. plantedækkekrav, tidligst pløjes om den 1. marts. Jordbearbejdning svarende til pløjning er heller ikke tilladt før d. 1. marts. F.eks. sidestilles fræsning eller gentagne harvninger i en dybde af 10-15 cm med pløjning. Du skal være opmærksom på, at kravet også gælder for et areal, som du eventuelt overdrager i perioden fra den 1. august og indtil den 1. marts i planperioden +1. Der er dog ikke krav om, at det pløjede areal skal tilsås umiddelbart og ikke senere end tre uger efter pløjning, og dyrkes med en afgrøde med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson. Du skal endvidere være opmærksom på, at hvis du anvender kvægundtagelsen i planperiode +1, så bliver planperiode +1 til en ny planperiode 0, og så skal det pløjede areal tilsås umiddelbart og ikke senere end tre uger efter pløjning og dyrkes med en afgrøde med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson.

Der er ingen regler for, hvornår græsmarker må nedvisnes. Det er f.eks. tilladt at nedvisne en græsmark den 1. september i planperioden +1 og efterfølgende så vinterhvede direkte (uden pløjning og behandling der sidestilles hermed). Hvis der sås vinterhvede, så kan marken ikke længere indgå i de 80 pct. til opfyldelse af plantedækkekravet.

Nedvisnede arealer med græs kan tælle med i de 80 pct., men de må først pløjes om den 1. marts i planperiode +1.

På de arealer, der indgår i 80 pct. plantedækkekravet, hvor der er etableret græsefterafgrøder og græs- eller cikorieudlæg, skal afgrøderne i løbet af august og september fremstå veletablerede og jævnt fordelt over hele arealet, således at afgrødens dækningsgrad på arealet øges gennem perioden i henhold til tabel 1 og 2. Du skal være opmærksom på, at

hvis du i en majsafgrøde kun udsår græsudlæg mellem majsrækkerne, så fraregnes det areal, hvor der ikke er udsået græsudlæg. Dvs., hvis der er udsået græsudlæg på 50 pct. af arealet i en majsafgrøde, så er der et krav om en dækningsgrad på mindst 40 pct. i perioden 1. november til og med den 28./29. februar i planperiode +1.

Tabel 1. Krav til plantedækket (80 pct. kravet) i perioden 1. august til 28./29. februar planperiode +1.

Afgrøde	Før høst af hovedafgrøde	Efter høst af hovedafgrøde
Foderroer	Skal være på hele det indmeldte areal	Ingen krav til dækningsgraden
Rodcikorie	Skal være på hele det indmeldte areal	Ingen krav til dækningsgraden
Majs med græsudlæg	Der skal stå majs på hele det indmeldte areal. Det skal være tydeligt, at der er sået græs mellem alle rækkerne af majs i begge foragere	Skal opfylde krav til dækningsgrad i tabel 2
Afgrøde	Hele perioden	
Græs i omdrift	Må ikke være ompløjet i perioden	
Permanent græs	Må ikke være ompløjet i perioden	
Græsefterafgrøde	Skal opfylde krav til dækningsgrad i tabel 2	
Græs- eller cikorieudlæg eller blandinger af græs og cikorie med under 50 pct. kløver og lucerne	Skal opfylde krav til dækningsgrad i tabel 2	

Tabel 2. Krav til dækningsgrad af plantedækket.

Periode	Krav til dækningsgrad for græsefterafgrøder og græs- eller cikorieudlæg (gælder ikke græsudlæg i majs)	Krav til dækningsgrad for græsudlæg i majs
1/8 - 22/8	Skal være sået*	-
23/8 - 5/9	5 pct.	-
6/9 - 10/9	10 pct.	-
11/9 – 14/9	15 pct.	-
15/9 – 20/9	20 pct.	-
21/9 – 25/9	25 pct.	-
16/9 – 1/10	30 pct.	-
2/10 – 6/10	35 pct.	-
7/10 – 31/10	40 pct.	-
1/11 – 28(29)/2	40 pct.	20 pct.**

*Der skal være synlige tegn på etablering af afgrøde i form af f.eks. udsæd eller fremspiring.

** Kravet er 40 pct., hvis der er udsået græsudlæg på 50 pct. af arealet mellem majsrækkerne.

Dækningsgraden vurderes på markniveau. Hvis det i forbindelse med kontrol vurderes, at dækningsgraden ikke er tilstrækkelig på en del af en mark (ned til 100 m²), kan den del af marken, hvor afgrøden ikke har en tilstrækkelig dækningsgrad, ikke tælle med som en del af det etablerede plantedække.

Det er i betingelsen blevet præciseret, at dækningsgraden af plantedækket skal være tilstrækkeligt henset til, hvad der er muligt at opnå på den pågældende årstid, og at dækningsgraden vurderes på markniveau.

Der kan være år, hvor du kan konstatere, at dækningsgraden ikke er fuldt ud opfyldt som følge af f.eks. enten for lidt eller for meget regn. Du har i den situation mulighed for skriftligt at orientere Landbrugsstyrelsen om den manglende opfyldelse af plantedækkekravet. Orienteringen skal være modtaget i Landbrugsstyrelsen, inden Landbrugsstyrelsen har varslet, at din jordbrugsvirksomhed er udtaget til kontrol. Du har mulighed for at anvende muligheden 2 gange inden for en periode på 5 på hinanden følgende planperioder. Den planperiode, hvor betingelsen om 80 pct. plantedækkekravet skal være opfyldt, medregnes som den første planperiode i den sammenhængende periode, og den sammenhængende periode på 5 planperioder gælder uanset, om du i en eller flere af de forudgående 4 planperioder ikke har anvendt kvægundtagelsen. Dvs., de 5 sammenhængende planperioder omfatter planperioderne +1, 0, -1, -2 og -3. Se eksempel 2.

Eksempel 2. Eksempler på orientering om manglende dækningsgrad i planperiode +1 før varsling af kontrol.

Eksempel A			Eksempel B			Eksempel C		
Planperiode	Anvender kvægundtagelsen	Orientering om manglende dækningsgrad	Planperiode	Anvender kvægundtagelsen	Orientering om manglende dækningsgrad	Planperiode	Anvender kvægundtagelsen	Orientering om manglende dækningsgrad
-4	Ja	Ja	-4	Ja		-4	Ja	
-3	Ja		-3	Ja	Ja	-3	Ja	Ja
-2	Ja		-2	Ja		-2	Nej	
-1	Ja	Ja	-1	Ja	Ja	-1	Ja	Ja
0	Ja		0	Ja		0	Ja	
+1	Ja / Nej	Muligt	+1	Ja / Nej	Ikke muligt	+1	Ja / Nej	Ikke muligt

Du kan orientere Landbrugsstyrelsen om den manglende dækningsgrad ved at sende en e-mail til jordbrugskontrol@lbst.dk med oplysninger om marken og manglerne.

I e-mailens emnefelt skriver du: "Kvægundtagelsen, manglende plantedække 2022/2023, CVR-nr. xxxxxxxx".

I selve e-mailen skriver du:

- mark-nr. på den mark, hvor dækningsgraden ikke er overholdt,
- markens samlede areal,
- størrelsen af arealet med manglende dækningsgrad og
- datoen for, hvornår du har konstateret den manglende dækningsgrad.

Du skal vedhæfte et kort, der tydeligt viser hele marken, og på kortet skal du tydeligt markere arealet med manglende dækningsgrad. Mark-nr. og kortet skal svare til oplysningerne i din gødningsplanlægning.

Du kan i nedenstående eksempel 3 se en markplan, hvor 80 pct. plantedækkekravet er blevet kontrolleret og pct. plantedække er blevet beregnet.

Eksempel 3. Eksempler på kontrol af 80 pct. plantedækkekravet i planperiode +1.

Afgørde	Harmoniareal (ha)	Tæller med i 80 pct. plantedækkekrav i markplanen		Eksempel A		Eksempel B		Eksempel C				
				Høstet	Kontrolresultat	Høstet	Kontrolresultat	Høstet	Kontrolresultat			
Majs med græsudlæg	40	X		X	OK	X	OK	X	5 ha med < 20 pct. dækning → underkendt og 35 ha med ≥ 20 pct. dækning → OK			
Permanent græs	10	X			OK		OK		OK			
Græs i omdrift	20	X			OK		OK		OK			
Foderroer	10	X		X	OK	X	OK	X	OK			
Vinterhvede med græsefterafgrøde	10	X		X	OK	X	5 ha med < 40 pct. dækning → underkendt og 5 ha med ≥ 40 pct. dækning → OK	X	5 ha med < 40 pct. dækning → Underkendt og 5 ha med ≥ 40 pct. dækning → OK			
Rodcikorle	5	X		X	OK	X	OK	X	OK			
Vårbyg med græs el. cikorieudlæg	10	X		X	OK	X	OK	X	OK			
Majs uden græsudlæg	15	-			-		-		-			
I alt	120	Pct. plantedække	87,5		Pct. plantedække	87,5		Pct. plantedække	83,3		Pct. plantedække	79,2

Græsudlæg, der anmeldes som MFO-efterafgrøder, pligtige efterafgrøder eller husdyrefterafgrøder, kan samtidig anvendes til opfyldelse af betingelsen om dyrkning af 80 pct. afgrøder med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson. Krav vedrørende arter, destruktions tidspunkt m.v. skal overholde begge regelsæt, hvis et areal skal indgå i opfyldelsen af både betingelsen i kvægundtagelsen og som efterafgrøde efter de nævnte ordninger. Det betyder bl.a., at græsudlæg, der både anvendes som MFO-efterafgrøder, pligtige efterafgrøder og husdyrefterafgrøder og til opfyldelse af 80 pct. plantedækkekravet i kvægundtagelsen, først må destrueres 1. marts i planperiode +1. Arealer med frivillig eller obligatorisk målrettet kvælstofregulering kan ikke anvendes til opfyldelse af betingelsen om dyrkning af 80 pct. afgrøder med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson.

Der henvises til de særlige regler og vejledninger om efterafgrøder.

Opfyldelse af 80 pct. kravet betyder ikke, at du er fritaget for kravet om pligtige efterafgrøder jf. plantedækkereglerne. Du er kun undtaget for pligtige efterafgrøder, hvis du har et efterafgrødegrundareal, der er mindre end 10 ha.

5.6.2 Bilag 2, nr. 10. Udlæg af græs og cikorie

Græs- eller cikorieudlæg skal være udlagt i silomajs eller i byg/ært eller korn til modenhed, helsæd eller grønkorn.

Denne betingelse vedrører planperiode 0 og +1, se figur 1.

Betingelsen udgør en præcisering af betingelsen i bilag 2, nr. 9 ved at stille nærmere krav til anvendelsen af græs- eller cikorieudlæg til opfyldelse af kravet om 80 pct. plantedække. Du skal være opmærksom på, at når du anvender udlæg af græs eller cikorie eller blandinger af græs og cikorie til opfyldelse af 80 pct. kravet, så skal udlægget etableres i silomajs eller i byg/ært eller korn til modenhed, helsæd eller grønkorn. Græs- eller cikorieudlæg må indeholde kløver/lucerne, når andelen af kløver/lucerne er under 50 pct. beregnet ud fra antallet af frø i frøblanding.

5.6.3 Bilag 2, nr. 11. Nedpløjning eller nedvisning af græs- eller cikorieudlæg og græsefterafgrøder

Græs- eller cikorieudlæg og græsefterafgrøder må tidligst nedpløjes eller nedvisnes den 1. marts i den efterfølgende planperiode.

Denne betingelse vedrører planperiode +1, se figur 1.

Pløjning

Græs- eller cikorieudlæg og græsefterafgrøder må tidligst nedpløjes den 1. marts i planperioden +1, hvor arealet indgik i opfyldelsen af kravet om, at 80 pct. eller mere af harmoniarealet skal etableres med en afgrøde med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson i planperiode 0. Jordbearbejdning som sidestilles med pløjning inden den 1. marts er ikke tilladt, f.eks. sidestilles fræsning eller gentagne harvninger i en dybde af 10-15 cm med pløjning.

Nedvisning

Vær opmærksom på, at græs- eller cikorieudlæg og græsefterafgrøder tidligst må nedvisnes den 1. marts i planperioden +1, hvor arealet indgik i opfyldelsen af kravet om, at 80 pct. eller mere af harmoniarealet skal etableres med en afgrøde med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson i planperiode 0.

5.6.4 Bilag 2, nr. 12. Græsareal – husdyrgødning og ompløjning

I den efterfølgende planperiode må jordbrugsvirksomheden ikke både udbringe husdyrgødning i perioden den 31. august til den 1. marts på et areal med græs og pløje arealet. Den ansvarlige for driften skal i forbindelse med indberetning af jordbrugsvirksomhedens gødningsregnskab erklære, at betingelsen er overholdt. Jordbrugsvirksomheder, der udtages til kontrol, skal herudover på Landbrugsstyrelsens forlangende inden for 7 dage fremvise en erklæring til dokumentation af overholdelse af betingelsen.

Denne betingelse vedrører planperiode +1, se figur 1.

Betingelsen vedrører maskinel udbringning af husdyrgødning på et areal med græs og ikke den gødning, som græssende dyr afsætter på arealet med græs.

Græs omfatter permanente græsarealer og græs i omdrift. Græs omfatter også græsmarker med kløver eller lucerne eller blandinger af kløver og lucerne, hvor græsfrø udgør minimum 50 pct. af antal frø i frøblanding. Græs omfatter ikke græsudlæg og græsefterafgrøder.

Den ansvarlige for driften skal i forbindelse med indberetning af virksomhedens gødningsregnskab erklære, at betingelsen er overholdt. Dette kan ske ved at sætte et kryds i felt 407 i gødningsregnskabet. Når gødningsregnskabet indsendes via [Landbrugsindberetning.dk](https://landbrugsindberetning.dk), vil dette kryds udgøre en erklæring. Jordbrugsvirksomheder, der udtages til kontrol, skal herudover på forlangende inden for 7 dage fremvise en dateret og underskrevet erklæring til dokumentation af overholdelse af betingelsen.

Der er ikke noget krav til udformningen af erklæringen. Et forslag til hvad der kan stå: "Jeg har ansøgt om og anvendt kvægundtagelsen i planperioden 20xx/20yy. Jeg erklærer hermed, at jeg ikke agter at udbringe husdyrgødning i perioden 31. august til den 1. marts i den efterfølgende planperiode på et areal med græs og pløje arealet".

I nedenstående oversigt 4 sammenfattes reglerne om tidspunkter for nedvisning og nedpløjning af græs, græs- eller cikorieudlæg og græsefterafgrøder i planperioderne 0 og +1 samt samspillet mellem pløjetidspunkter og udbringning af husdyrgødning.

Oversigt 4. Tidspunkter for nedvisning og nedpløjning af græs, græs- eller cikorieudlæg og græsefterafgrøder i planperioderne 0 og +1 samt samspillet mellem pløjetidspunkter og udbringning af husdyrgødning.

	Nedvisning	Nedpløjning	Samspil mellem pløjetidspunkter og udbringning af husdyrgødning	
			Forud for pløjning i samme planperiode	Til blivende græsmarker
Arealer med græs	Ingen særlige krav	Tilladt fra 1. marts til 1. juni i planperiode 0. Hurtigst muligt og senest 3 uger efter, at græsset er blevet pløjet, skal der sås en afgrøde med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson	Husdyrgødning må ikke udbringes i perioden 31. august til 1. marts i planperiode +1 på et græsareal, som pløjes i samme planperiode +1	De generelle regler
Arealer med græs der indgår i 80 pct. plantedækkekravet	Ingen særlige krav	Tilladt tidligst den 1. marts i planperiode +1	Husdyrgødning må ikke udbringes i perioden 31. august til 1. marts i planperiode +1 på et græsareal, som pløjes i samme planperiode +1	De generelle regler
Arealer med græs- eller cikorieudlæg og græsefterafgrøder der indgår i 80 pct. plantedækkekravet	Tilladt tidligst den 1. marts i planperiode +1	Tilladt tidligst den 1. marts i planperiode +1	De generelle regler	De generelle regler

6. Krav om overholdelse af betingelserne i den efterfølgende planperiode

Du skal for hver planperiode, hvor du vil anvende kvægundtagelsen, ansøge om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen. Dette er beskrevet i kapitel 5, bilag 2, nr. 1.

Når du har ansøgt om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen i Tast selv, og når du har modtaget en kvittering fra Landbrugsstyrelsen, så har du fået tilladelse til at anvende kvægundtagelsen. Du har efter ansøgningsfristen ikke mulighed for at annullere din ansøgning og dermed tilladelsen, men du skal være opmærksom på, at du ikke har pligt til at udnytte din tilladelse. Har du ikke udnyttet din tilladelse til at anvende kvægundtagelsen, så skal du ikke overholde betingelserne i bilag 2, nr. 3-12.

Du har først udnyttet din tilladelse, når du enten har tildelt organisk gødning i mængder svarende til mere end 170 kg N/ha harmoniareal eller tildelt organisk gødning og bioaske i mængder svarende til mere end 30 kg P/ha harmoniareal, eller når du har afgivet husdyrgødning fra kvæg med et fosforloft, der er større end 30 kg P/ha. Har du udnyttet din tilladelse til at anvende kvægundtagelsen, så skal du overholde alle betingelserne i bilag 2, nr. 3-12, i planperiode 0 og i planperiode +1.

Uanset om du ønsker at ansøge om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen i planperiode +1 eller ej, så skal betingelserne i bilag 2, nr. 3-12, for kvægundtagelsen fortsat overholdes i perioden 1. august til 31. juli i planperiode +1. Dvs.:

- at græsarealer tidligst må ompløjes den 1. marts i planperiode +1,
- at arealer med græs- eller cikorieudlæg og græsefterafgrøder tidligst må nedpløjes den 1. marts i planperioden +1, og
- at et areal med græs ikke må pløjes i perioden 31. august til 1. marts i planperiode +1, hvis du har udbragt husdyrgødning på arealet i perioden 31. august til 1. marts i planperiode +1.

Græsarealer, der sælges/bortforpagtes efter den 1. august i planperiode +1, må også tidligst ompløjes den 1. marts i planperiode +1. Det samme gælder for arealer med græs- eller cikorieudlæg og græsefterafgrøder, der sælges/bortforpagtes efter den 1. august i planperiode +1, at disse afgrøder tidligst må nedpløjes den 1. marts i planperioden +1.

7. Fosforregler

§ 16, stk. 3. For jordbrugsvirksomheder omfattet af § 14, stk. 2, hvor fosfor fra organisk gødning og bioaske modtaget fra andre virksomheder end jordbrugsvirksomheder omfattet af § 14, stk. 2, og modtaget fosfor fra fælles biogasanlæg, fælles komposteringsanlæg og forarbejdningsanlæg udover den producerede og leverede mængde fosfor fra jordbrugsvirksomhedens egen husdyrproduktion udgør mere end 50 pct. af den mængde fosfor, som er produceret på jordbrugsvirksomheden i den pågældende planperiode, fastsættes den organiske gødnings fosforloft som et vægtet gennemsnit af fosforlofterne for den producerede mængde fosfor fra jordbrugsvirksomhedens egen husdyrproduktion, modtaget organisk gødning og modtaget bioaske, jf. dog stk. 2.

Dette vedrører planperiode 0, se figur 1.

Når du har en tilladelse til at anvende kvægundtagelsen, og når du overholder de særlige betingelser i bilag 2, nr. 3-12, der gælder for kvægundtagelsen, så gælder der særlige forhold vedrørende fosfor. For jordbrugsvirksomheder, der har en tilladelse til at anvende kvægundtagelsen, er der et fast fosforloft på 34 kg P/ha. Det vil sige, at selvom du modtager organisk gødning og bioaske med et andet fosforloft, så fastholder din jordbrugsvirksomhed som hovedregel fosforloftet på 34 kg P/ha.

Modtager du organisk gødning og bioaske fra andre jordbrugsvirksomheder, som ikke har en tilladelse til at anvende kvægundtagelsen, eller modtager du mere afgasset biomasse fra et fælles biogasanlæg, komposteret husdyrgødning fra et fælles komposteringsanlæg og forarbejdet husdyrgødning fra et forarbejdningsanlæg end du har leveret til et fælles biogasanlæg, et fælles komposteringsanlæg eller et forarbejdningsanlæg, og udgør det mere, end hvad der svarer til 50 pct. af den mængde fosfor, som er produceret på din jordbrugsvirksomhed, så vil din jordbrugsvirksomheds fosforloft dog skulle beregnes på samme måde som et kvægbrug, der ikke har en tilladelse til at anvende kvægundtagelsen, se nedenstående eksempel 4. Det betyder dog ikke, at du ikke fortsat kan anvende kvægundtagelsen og tildele maksimalt 230 kg kvælstof fra organisk gødning og bioaske pr. hektar harmoniareal.

Eksempel 4. Eksempler på beregning af, om et kvægbrug kan anvende fosforloftet på 34 kg P/ha.

§ 16, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 1142 af 10. juli 2022	Eksempel A			Eksempel B			Eksempel C		
Fosfor produceret i egen husdyrproduktion (1)	2.000 kg P			2.000 kg P			2.000 kg P		
Afsat fosfor fra husdyrgødning	-300 kg P			-300 kg P			-300 kg P		
Modtaget fosfor fra husdyrgødning fra andre jordbrugsvirksomheder, der har en tilladelse til at anvende kvægundtagelsen	450 kg P			100 kg P			450 kg P		
Modtaget fosfor fra organisk gødning fra andre virksomheder, der ikke har en tilladelse til at anvende kvægundtagelsen	350 kg P	350 kg P		700 kg P	700 kg P		700 kg P	700 kg P	
Leveret fosfor fra husdyrgødning til et fælles biogasanlæg	-1.000 kg P			-1.000 kg P			-2.500 kg P		
Modtaget fosfor fra afgasset biomasse fra et fælles biogasanlæg	1.500 kg P			1.500 kg P			2.650 kg P		
Modtaget fosfor fra afgasset biomasse fra et fælles biogasanlæg udover den producerede og leverede mængde fosfor fra husdyrgødning til et fælles biogasanlæg		500 kg P			500 kg P			650 kg P	
Kg fosfor i egen husdyrgødning og modtaget fosfor fra organisk gødning	3.000 kg P			3.000 kg P			3.000 kg P		
Modtaget fosfor fra organisk gødning fra andre virksomheder end jordbrugsvirksomheder omfattet af kvægundtagelsen, og modtaget fosfor fra afgasset biomasse fra et fælles biogasanlæg udover den producerede og leverede mængde fosfor fra husdyrgødning (2)		850 kg P			1.200 kg P			1.350 kg P	
Modtaget fosfor, se ovenstående (2), i forhold til fosfor i egen husdyrproduktion, se ovenstående (1). Må ikke være større end 50 pct. for at kunne anvende et fast fosforloft på 34 kg P/ha		42,5 pct.			60,0 pct.			67,5 pct.	
Fast gennemsnitsloft for jordbrugsvirksomheden, der er omfattet af kvægundtagelsen, P-loftet	Ja	34 kg P/ha		Nej			Nej		

Hvis du afgiver husdyrgødning til et fælles biogasanlæg, så skal den producerede mængde fosfor fra din egen husdyrproduktion, som er afgivet til biogasanlægget, ikke indgå i fastsættelsen af den organiske gødnings fosforloft.

Din jordbrugsvirksomhed har også et fosforloft på 34 kg P/ha for den andel af dine harmoniarealer, der ligger i områder, der fremgår af bekendtgørelse om afgrænsning af oplande til søer med krav om skærpede fosforlofter.

Du kan også hæve fosforloftet ved lave fosfortal, hvis du kan opfylde alle betingelserne herfor i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen.

Du kan i nedenstående eksempel 5 og 6 se et eksempel på en jordbrugsvirksomhed, der har anvendt kvægundtagelsen i planperiode 0, og som har produceret 11.905 kg fosfor. Jordbrugsvirksomheden har 85,09 pct. af sine harmoniarealer liggende i et område med krav om skærpede fosforlofter, og jordbrugsvirksomheden hæver den organiske gødnings fosforloft og fosforloftet i kunstgødning med 4,00 kg P/ha som følge af lave fosfortal.

Eksempel 5. Beregning af den organiske gødnings fosforloft for en jordbrugsvirksomhed, der har anvendt kvægundtagelsen.

10. Beregning af den organiske gødnings fosforloft			
Produktion af fosfor i husdyrgødning	Loft Kg P/ha	Kg P	Felt
Pelsdyr/fjerkræ	34,00		221
Slagtesvin	34,00		222
Søer og smågrise	34,00		223
Kvæg, får, geder og andre dyretyper (Hvis undtagelsen benyttes er loftet 34 kg P/ha)	34,00	11.905	224
Fosfor fra egen husdyrproduktion	34,00	11.905	225
Afsat til fælles biogasanlæg (med gennemsnitsloft i Kg P/ha og faktisk antal kg P)	34,00	8.040	227
Fosforloft (vægtet gennemsnit kg P/ha) og kg P fra egen husdyrproduktion	34,00	3.865	228
Modtaget organisk gødning og bioaske (manuel indtastning)			
Leverance 1:			229
Leverance 2:			229
Leverance xx			229
Kg fosfor fra egen produktion og modtaget organisk gødning		3.865	232
Den organiske gødnings fosforloft (vægtet gennemsnit i kg P/ha) (inden korrektion for skærpede områder og lave P-tal)	34,00		233
Andel af harmoniareal, der er placeret i områder med skærpet fosforloft, pct.	85,09		246
Den organiske gødnings fosforloft efter korrektion for harmoniarealer, der er placeret i områder med skærpet fosforloft, men før evt. korrektion for lave P-tal	34,00		245

Eksempel 6. Samlet opgørelse af balancen mellem harmoniareal og fosforarealkrav for en jordbrugsvirksomhed, der har anvendt kvægundtagelsen.

11. Samlet opgørelse af balancen mellem harmoniareal og fosforarealkrav		
Jordbrugsvirksomhedens fosforloft før korrektion for lave fosfortal (245)	34,00	234
Korrektion for lave fosfortal	4,00	235
Jordbrugsvirksomhedens fosforloft (234 + 235)	38,00	236
Samlet forbrug af fosfor fra organisk gødning og bioaske (308 + 804)	3.865	237
Fosforarealkrav, organisk gødning og bioaske (237 / 236)	101,71	238
Fosforloft, kunstgødning korrigeret for lave fosfortal (30 kg P/ha + felt 235)	34,00	239
Samlet forbrug af fosfor fra kunstgødning (706)	387	240
Fosforarealkrav, kunstgødning (240 / 239)	11,38	241
Jordbrugsvirksomhedens samlede fosforarealkrav (238 + 241)	113,09	242
Du har angivet et harmoniareal på (106)	157,31	243
Harmoniareal minus fosforarealkrav (243 – 242)	44,22	244

8. Gebyrregler

Du skal årligt betale et gebyr på 1.600 kr. til dækning af de omkostninger, der er forbundet med kontrollen af de særlige betingelser i bilag 2, der vedrører kvægundtagelsen.

Landbrugsstyrelsens hjemmel til at opkræve gebyret fremgår af bekendtgørelse om betaling af gebyr ved anvendelse af kvægundtagelsen i kalenderåret 2023. Landbrugsstyrelsen udsender umiddelbart efter meddelelse af tilladelse til at anvende kvægundtagelsen en faktura, og betaling skal ske senest 30 dage efter fakturaens dato. Betaler du ikke gebyret, så sendes der en rykker. Har du ikke betalt gebyret efter to rykkere, så overdrager Landbrugsstyrelsen sagen til Gældsstyrelsen.

Som beskrevet i kapitel 5, så har du efter ansøgningsfristen ikke mulighed for at annullere din ansøgning og dermed din tilladelse. Det betyder, at du skal betale gebyret, selvom du på et senere tidspunkt beslutter, at du ikke vil anvende kvægundtagelsen.

9. Arealbegreber og deres anvendelse i kvægundtagelsen

Areal	Forståelse	Anvendes
Harmoniareal	<p>Harmoniarealer: Arealer med de afgrøder, som er nævnt i § 4, stk. 1, 3. pkt., og hvor organisk gødning må anvendes, og hvor organisk gødning under normale omstændigheder kan udbringes. Arealer, der i henhold til en anden arealbaseret tilskudsordning for miljøvenligt landbrug eller miljø- og klimavenligt landbrug under et af landdistriktsprogrammerne end økologisk arealtilskud ikke må tilføres gødning eller kun må tilføres en nærmere fastlagt mængde gødning udover den gødning, dyrene afsætter på arealet, er ikke harmoniarealer, jf. § 3, nr. 43, i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen.</p> <p>Harmoniarealer opgøres for hver planperiode. Hvis der er stor afstand fra harmoniarealerne til opbevaringsanlægget for husdyrgødningen, kan tilsynsmyndigheden kræve dokumentation for, at arealerne reelt indgår i fordelingen af husdyrgødningen. Såfremt der på et areal alene udbringes kunstgødning eller bioaske, kan den ansvarlige for driften vælge, at arealet ikke skal medregnes som harmoniareal, jf. § 20, stk. 2, i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen.</p>	Bilag 2, nr. 1, 2, 3, 7, 8 og 9.
Landbrugsareal	<p>Landbrugsareal: Arealer med produktion af afgrøder, hvor der er fastsat en kvælstofnorm på mere end 0 kg kvælstof pr. ha eller en fosfornorm på mere end 0 kg fosfor pr. ha, og udyrkede arealer, der er til rådighed for produktion af afgrøder, men som ligger brak, eller permanente græsarealer. Dette gælder uanset, om arealerne er arealer i væksthuse eller under fast eller mobilt overdække, jf. 1, stk. 2, nr. 23 i gødskningsbekendtgørelsen.</p>	Bilag 2, nr. 3 og 5.

10. Lovgivning og bekendtgørelser

Denne vejledning er udarbejdet på grundlag af:

- Bekendtgørelse nr. 756 af 31. maj 2022 om markblok, elektronisk fællesskema og elektroniske tilsagnsskemaer. [Retsinformation/2022/756](#)
- Bekendtgørelse nr. 143 af 25. januar 2022 om betaling af gebyr ved anvendelse af kvægundtagelsen i kalenderåret 2022. [Retsinformation/2022/143](#)
- Bekendtgørelse nr. 1142 af 10. juli 2022 om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning (gødningsanvendelsesbekendtgørelsen). [Retsinformation/2022/1142](#)
- Lov nr. 338 af 2. april 2019 om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag (gødskningsloven). [Retsinformation/2019/338](#)
- Bekendtgørelse nr. 1144 af 14. juli 2022 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2022/2023 (gødskningsbekendtgørelsen). [Retsinformation/2022/1144](#)

Der kan endvidere henvises til Vejledning om gødsknings- og harmoniregler for planperioden 1. august 2022 til 31. juli 2023. Link til [Gødskningsvejledningen](#).

Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V

www.lbst.dk